

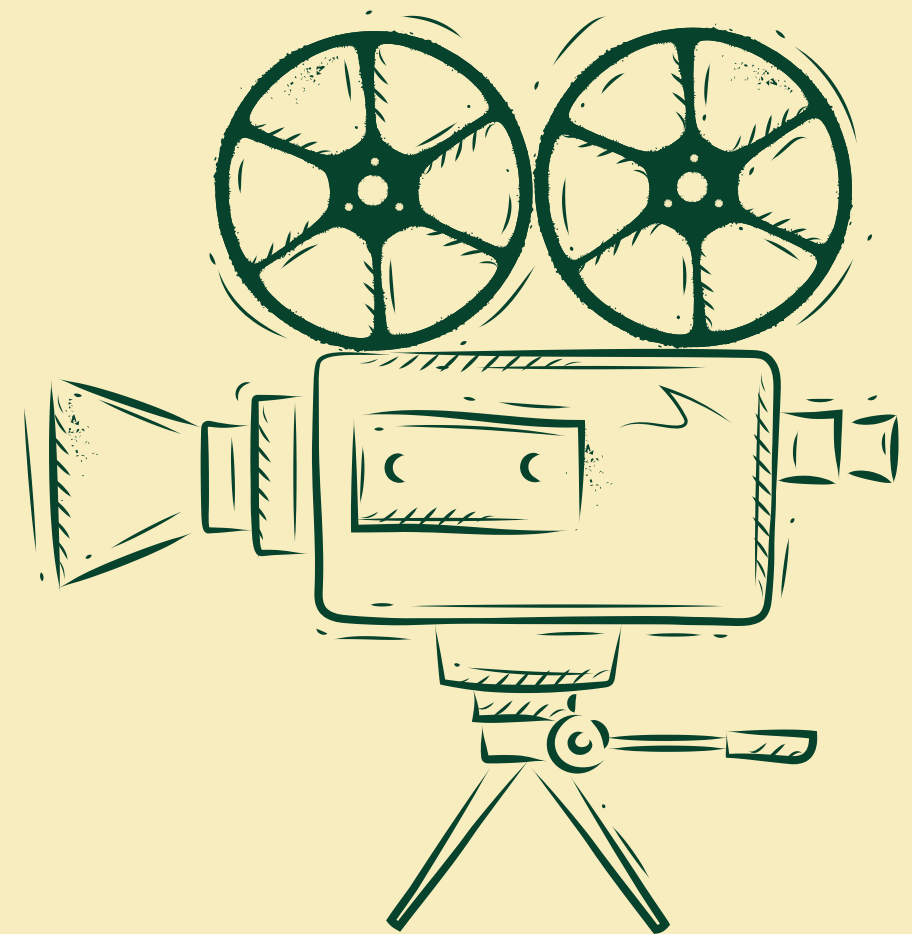
Одеська
обласна бібліотека
для юнацтва

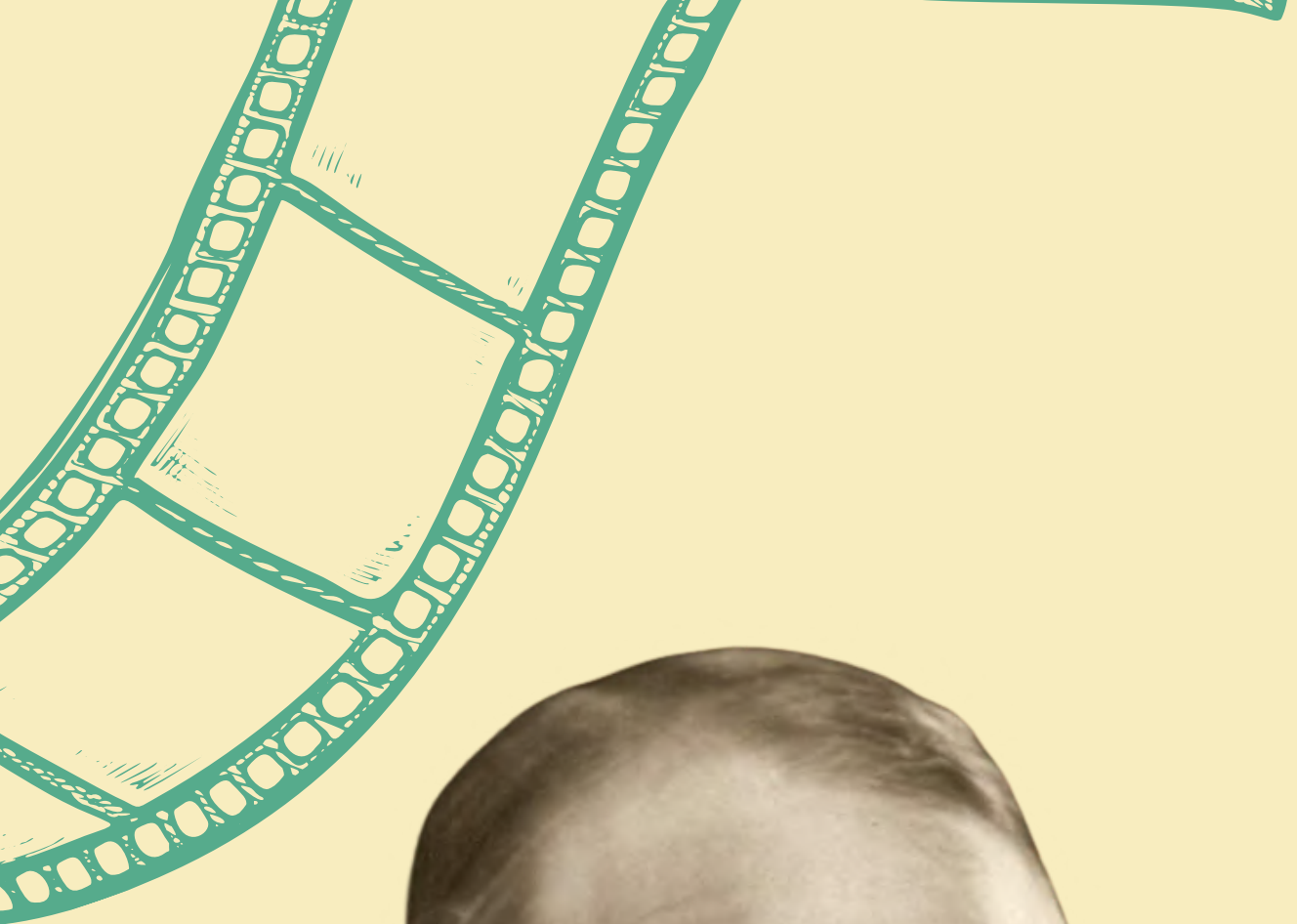

«Батько документального та етнографічного кіно»

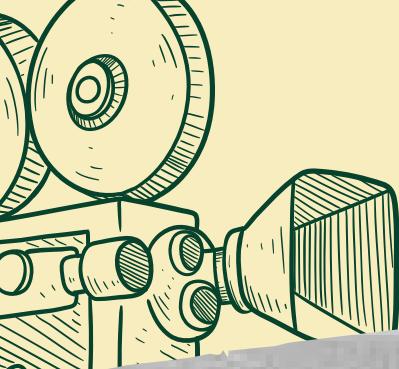

До 140-річчя з дня народження Р. Флаєрті

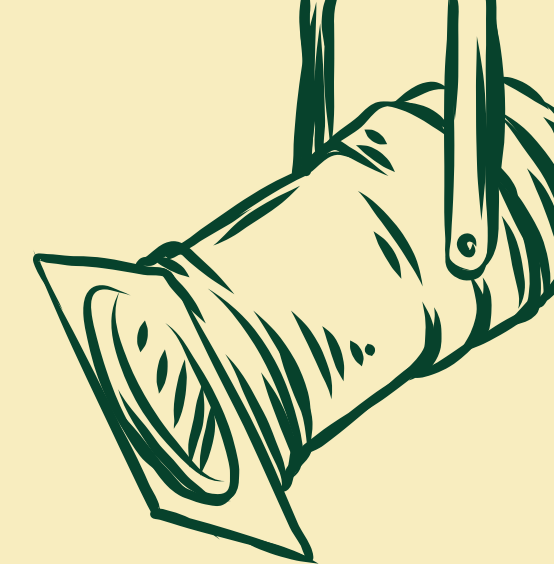

**Роберт Флаєрті –
канадсько-американський
кінодокументаліст, режисер,
родоначальник документального
кіно.**

g., Iron Mountain, Mich.

**Народився майбутній режисер
у містечку
Айрон-Маунтен,
штат Мічиган.**

У 1896 році батька, Роберта Генрі Флаерті, направили до Онтаріо, Канада, менеджером шахти Голден Стар, де він повинен був вести роботи з пошуку заліза, срібла та золота. Він взяв з собою Роберта-молодшого, з надією, що перебування у природних умовах стане корисним для його характеру.

Завдяки роботі свого батька у хлопчика розвинулась природна цікавість до людей інших культур.

Перебуваючи в умовах табору, займаючись
рибальством та полюванням, приятелюючи з
Оджибвеями, хлопчик встановив дружні
стосунки з навколишнім світом.

Національний прапор
оджібве

**Юнаки відправляють на навчання до
престижного коледжу у Торонто.**

TORONTO.—UPPER CANADA COLLEGE, KING STREET.—FROM A PHOTOGRAPH BY NOTMAN & FLAHER.

**Незабаром Роберта Флаерті
відраховують з коледжу за гру
у боулінг у спальному корпусі
гуртожитку та використання як кеглів
порцелянових кухлів для води.**

Upper Canada College

Сім'я переїхала до Порт-Артура (зараз Тандер-Бей).

**Юнак мав неабиякі здібності до музики —
він грав на скрипці і його викладач
стверджував, що у хлопця справжній
талант, але він не знає, що таке
дисципліна.**

**У той же час у Роберта з'явилося
нове захоплення, яке стає його
пристрастю — фотографія.**

**Він був сповнений рішучості робити «гарні
знімки», навіть якщо для цього довелося
тягати громіздку камеру та штатив по
будинках, кафе та класах.**

Батько вирішив, що Роберт має навчатися тому, до чого найбільше має схильність, і юнак вступає до Гірничої Школи у Мічигані (Michigan School of Mines) (зараз Мічиганський Технологічний університет), щоб стати інженером-гірником.

У цій школі він знайомиться з донькою президента школи – Френсіс Габбард, майбутньою режисеркою, сценаристкою та його майбутньою дружиною .

У Гірничій Школі Роберт витримує усього 7 місяців – занадто багато рутини. Не завершивши навчання, Роберт починає спочатку працювати на мідній шахті, а потім розвідником копалин, разом з товаришами батька по розвідувальній партії.

Френсіс Габбард Флаерті
(1883 - 1972)

Як розвідник копалин Роберт приніс багато користі.
У Британській Колумбії Флаерті шукав і знайшов мармур.

Згодом батько запропонував Роберту маршрут до Арктики, знаючи, що відомий підрядник–будівник залізниць, фінансист Вільям Маккензі, планує розширити Канадську Північну залізницю на північ, якщо там знайдеться залізо. Маккензі згодився фінансувати подорож одного розвідника у випадку, якщо цей «один» може гарантувати успіх – і Флаерті гарантував.

Офіційним завданням Флаерті було дослідити острови Настапока. У вересні 1911 року на острові Чарлтон він уперше зустрічається з інуїтами – корінним населенням цього регіону. Вони пояснюють, що його плани з пошуку заліза є марними, оскільки погодні умови не дозволяють проводити розвідку – пливти вже було неможливо, а пересуватись на санях ще зарано.

Наступної зими 1912 року умови знову були несприятливими для досліджень.

Тоді Флаерті змінив напрямок подорожі і разом з частиною команди, провідниками та мисливцями вийшов у путь уздовж півострова Унгава.

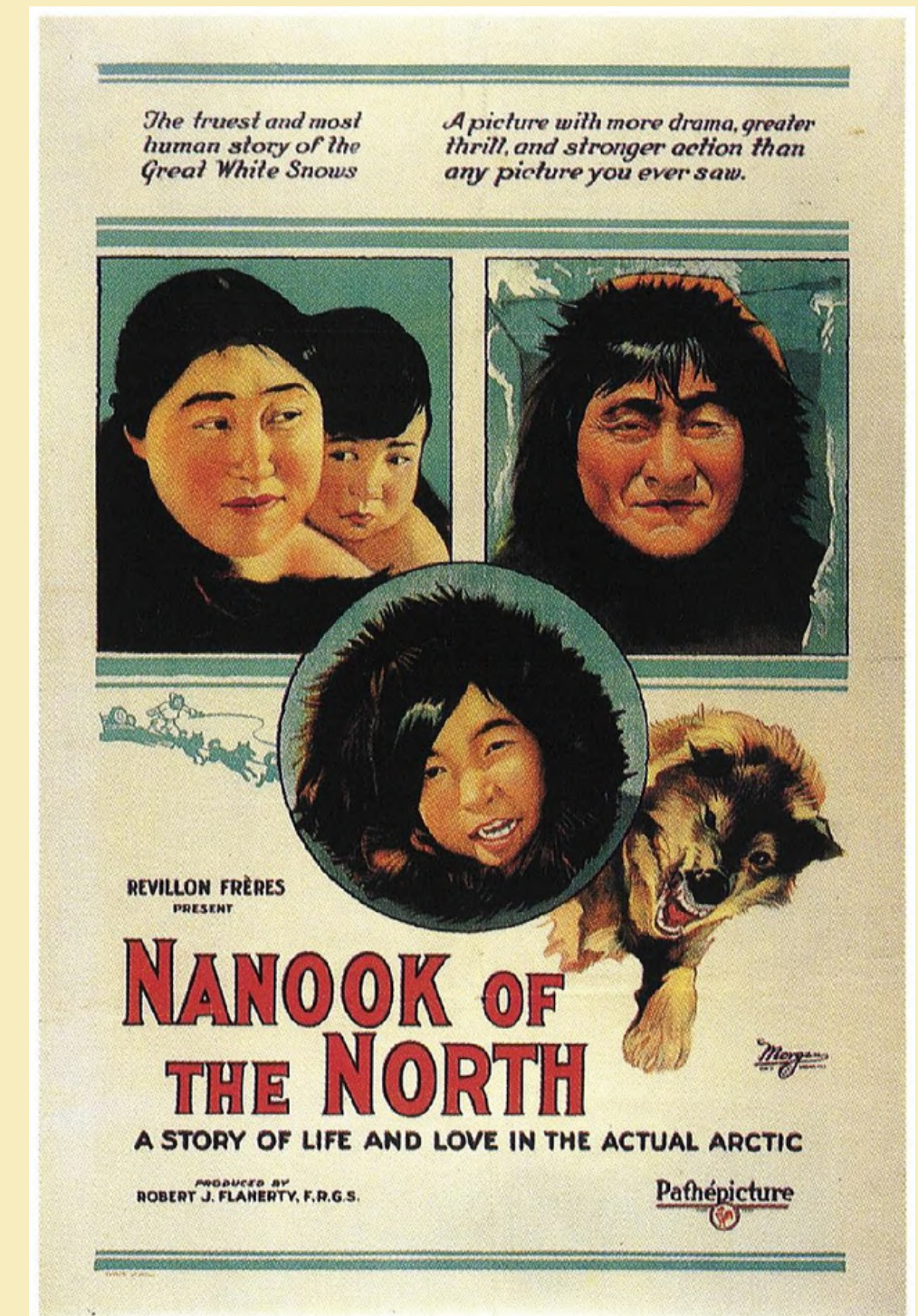
У серпні 1916 року на своєму судні «Леді» Роберт Флаерті вирушив у подорож до островів Белчерз. Він збирався зимувати там. Цього разу він взяв з собою дивні речі – піаніно та кіноапарат, обладнання для друку. Раніше Роберт робив тільки статичні фотографії, що фіксували, де він був та з ким зустрічався.

Цього разу він задумав зафіксувати все у русі.

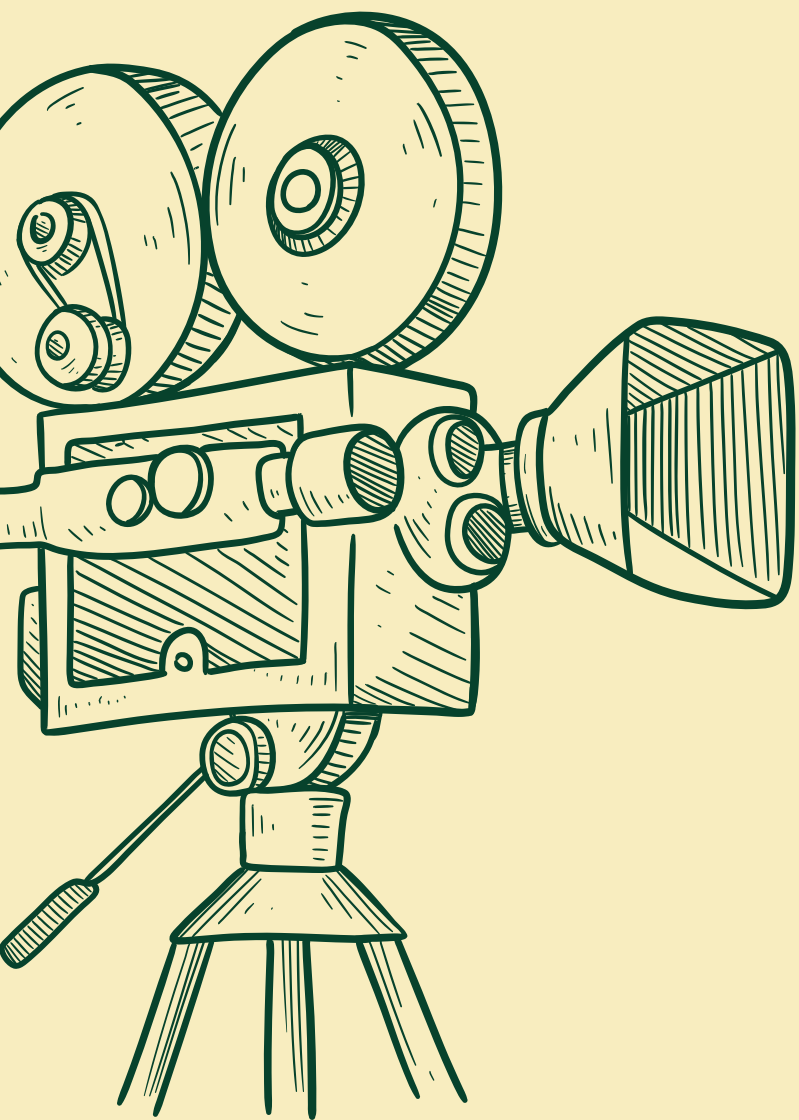
Повернувшись до Торонто, Флаерті намагався створити фільм про інуїтів, але вогнем від сигарети було знищено усе. Статті про подорож через півострів Унгава та острови Белчерз були опубліковані у журналі «Географічний огляд» (Geographical Review) у 1918 році, проте вони не принесли задоволення та спокою досліднику.

Наступна спроба відзняти життя інуїтів відбулася у 1920 році. Гроші дала французька компанія, яка торгувала хутром. Цього разу спроба була вдалою і Флаєрті, провівши 16 місяців разом з інуїтами, створив природничий фільм, що здобув світову славу – «Нанук з Півночі» (Nanook of the North).

«Нанук з Півночі» (Nanook of the North) – це німий фільм, що поєднує в собі ще не сформовані на момент виходу картини жанри документального кіно і драми.

“За своїми розмірами мисливські угіддя Нанука та його сім’ї до вподоби невеликому королівству. Вони настільки ж великі, як і Англія, тільки населення всього 300 душ. Вождь ітівімуітов, великий мисливець, відомий всю Унгаву – Нанук, білий ведмідь.”

– уривок з титрів фільму.

**Прем'єра фільму
«Нанук з Півночі» відбулась у
Нью-Йорку у 1922 році і мала
грандіозний успіх у публіки та
критики. Пізніше, фільм був
визнаний першим
повнометражним
документальним фільмом.**

Зйомки фільму «Нанук із Півночі» у 1922 році

Після такого успіху Флаєрті запрошують до студії «Парамаунт» і фінансують подорож до одного з островів Самоа у південній частині Тихого океану для зйомок фільму «Моана» (Moana: A Romance of the Golden Age), відомого як «Моана південних морів») про корінних жителів островів.

Зйомки продовжувались з квітня 1923 по грудень 1924 року, фільм був готовий у грудні 1925 року. Центральною була тема відносин Людини та Природи, але життя юнака–полінезійця Моани в умовах м'якого клімату півдня позбавлене трагічної конфліктності, як це було у випадку з «Нануком».

"Моана південних морів" або просто "Моана" – американський документальний німий чорно-білий фільм 1926 року.

Невдалою була доля стрічок «24-доларовий острів» (The Twenty-Four Dollar Island) та «Історія горшечника» (The Pottery-Maker). Згодом режисер почав роботу з Вільямом Ван Дайком над «Білими тінями східних морів» (White shadows in the south seas), 1928.

«Білі тіні східних морів» (White shadows in the south seas) – це американський пригодницький романтичний фільм із синхронізованим звуком 1928 року. Був знятий за мотивами однойменної книги подорожей Фредеріка О'Браєна.

У 1930 році Флаєрті почав працювати з німецьким майстром Фрідріхом Вільгельмом Мурнау, з яким вони планували багато проєктів, та зняли лише фільм «Табу» (Tabu). Ця історія була написаний Робертом Дж. Флаєрті та Ф. В. Мурнау.

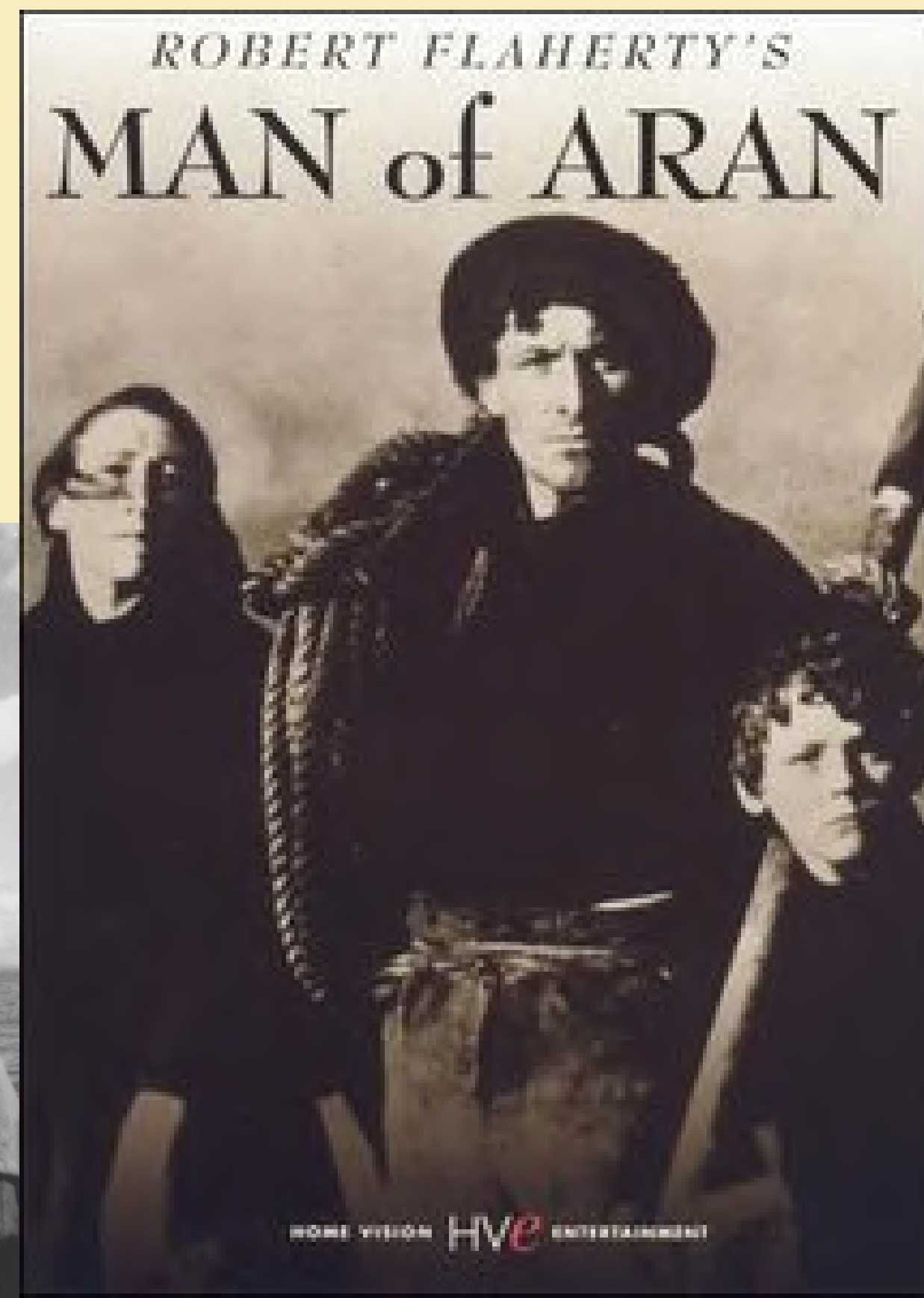
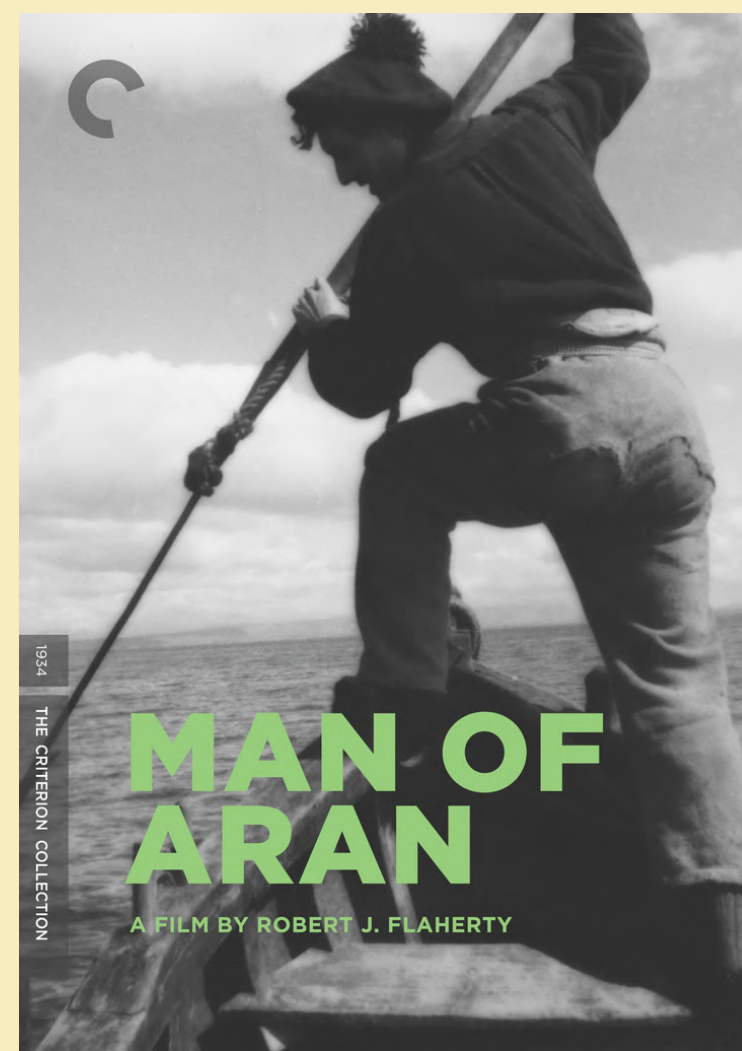
Врешті Мурнау викупив права і доробив цей фільм. За винятком першої сцени фільм зняв виключно Мурнау.

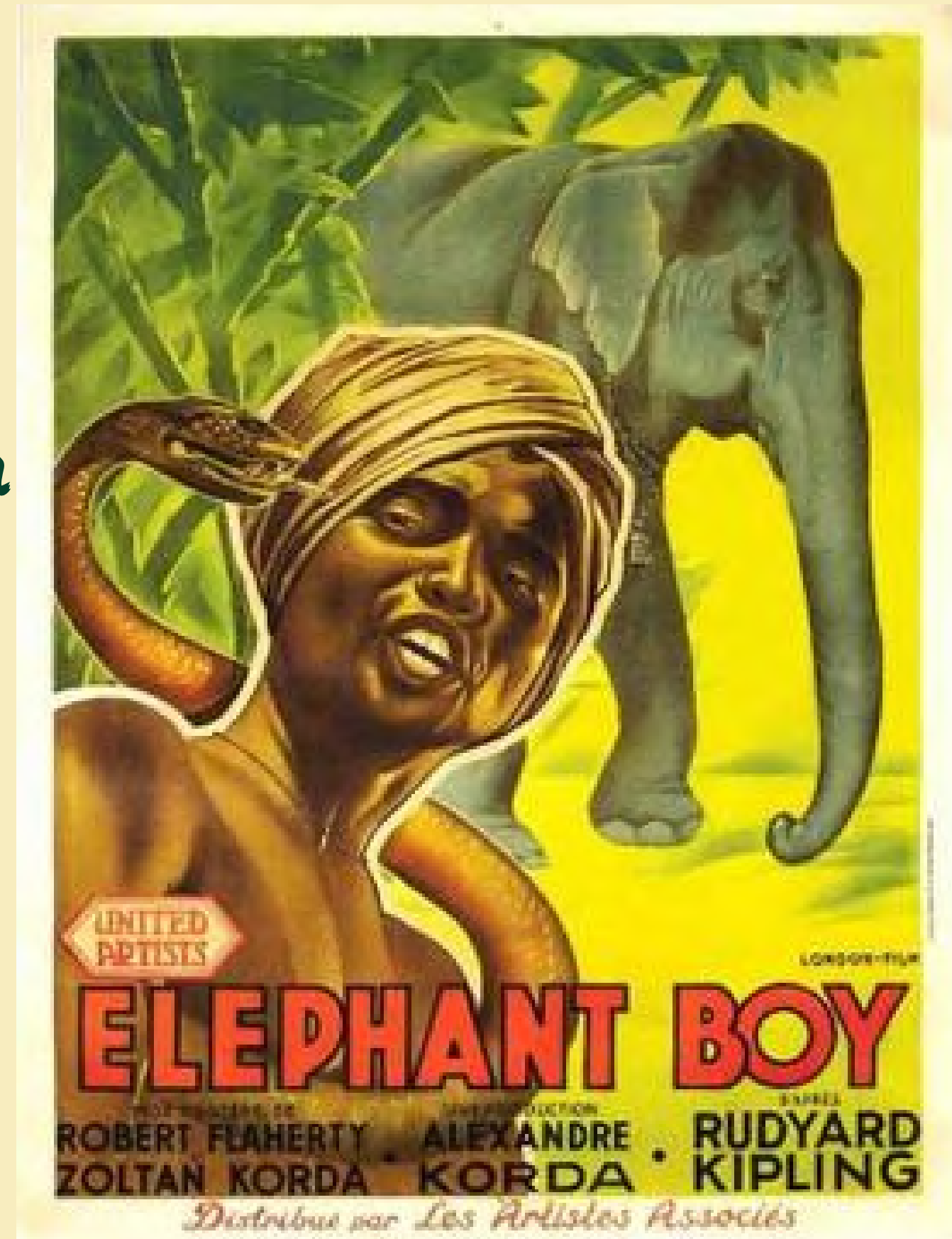

Після «Табу» Френсіс Флаерті, дружина Роберта, зв'язалася з Джоном Грірсоном із кінопідрозділу Empire Marketing Board у Лондоні, який доручив Флаерті працювати над документальним фільмом «Індустріальна Британія» (1931).

У 1933 році продюсер Майкл Белкон доручив Флаерті зняти фільм «Людина з Арана» (1934), в якому зображено суворий традиційний спосіб життя жителів ізольованих островів Аран біля західного узбережжя Ірландії.

У 1937 році Флаєрті разом з відомим британським режисером Золтаном Кордою знімає фільм «Маленький погонщик слонів» (Elephant boy) за мотивами творів Ред'ярда Кіплінга. Флаєрті знімав натурні епізоди, а Корда – павільйонні.

Повернувшись до Сполучених Штатів, Паре Лоренц зі Служби кіно США найняв Флаєрті для зйомок документального фільму про сільське господарство США, проєкту, який отримав назву «Земля».

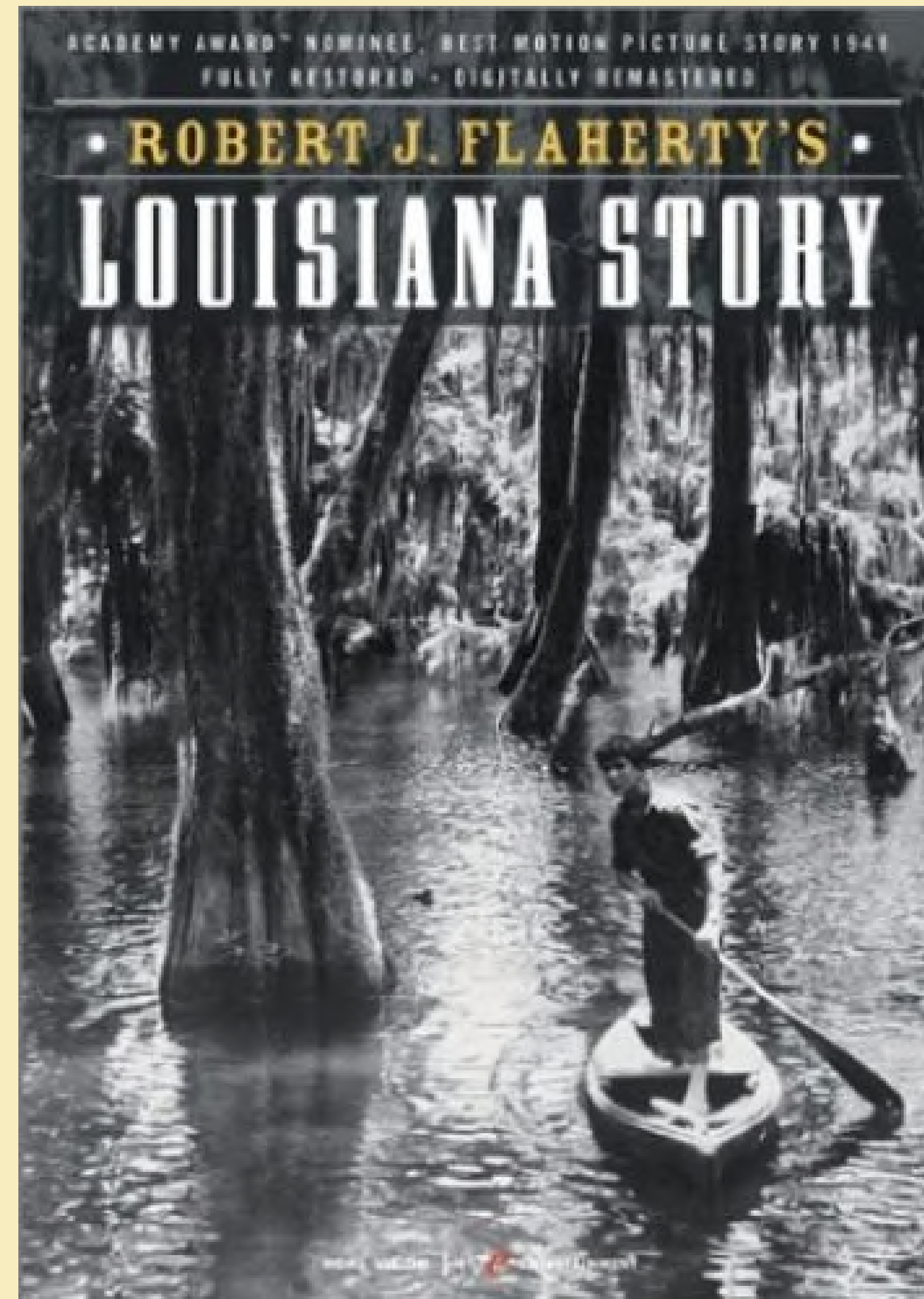
THE LAND

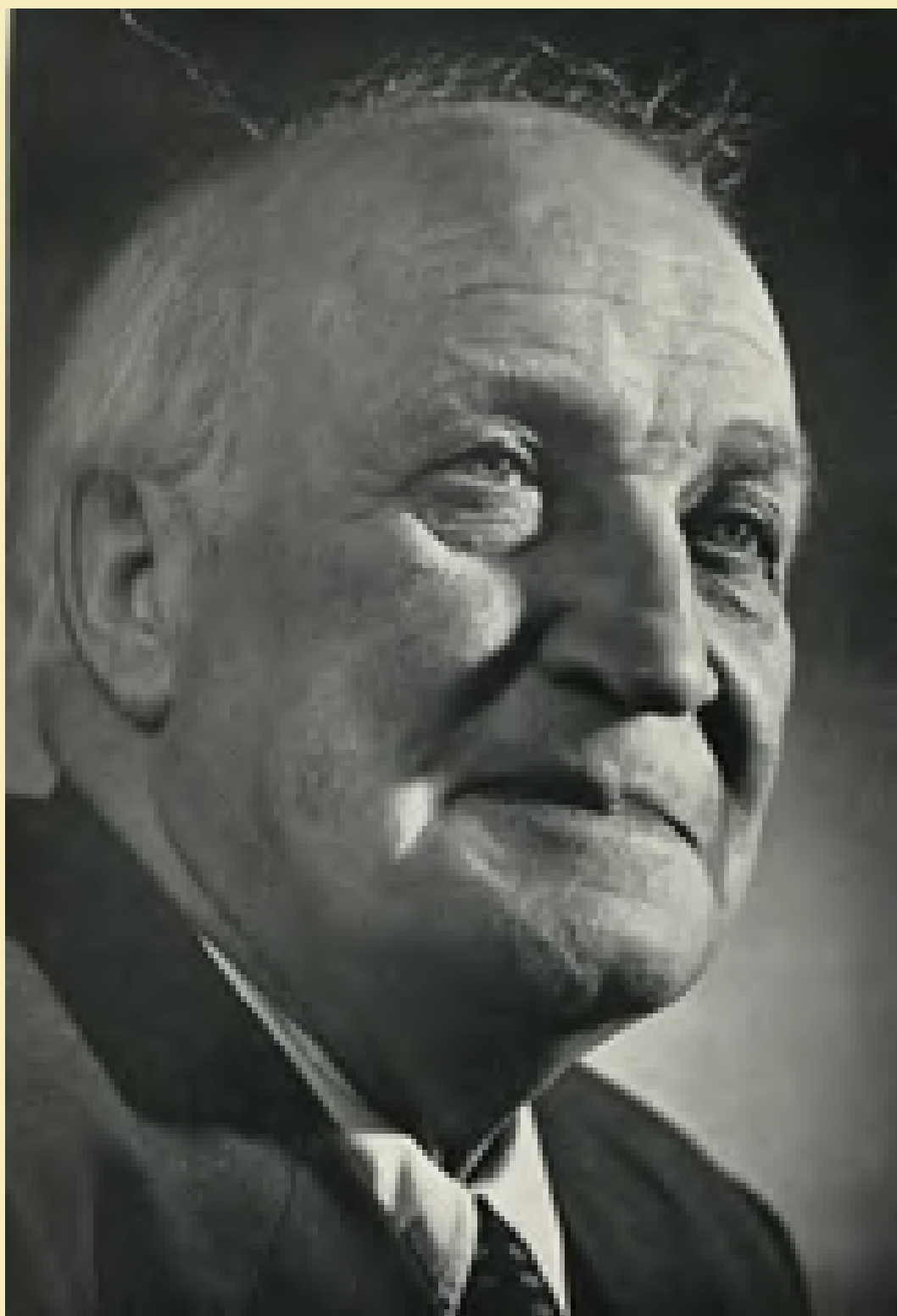
Останньою стрічкою Флаєрті стала «Луїзіанська історія» (The Louisiana Story), створена на замовлення компанії «Standard Oil» у 1948 році.

Цей фільм Флаєрті був знятий ним самим і Річардом Лікоком, про встановлення нафтової вежі на болоті Луїзіани.

Хоча історично «Луїзіанська історія» вважається документальним фільмом, зображені події та персонажі є вигаданими. У фільмі недостатньо фактичного чи освітнього матеріалу, щоб можна було віднести його до категорії документальних фільмів. Фільм був замовлений компанією *Standard Oil* для просування своїх бурових підприємств у затоці Луїзіани.

Режисер помер у 1951 році у віці 67 років, так і не розпочавши ще два проекти для Держдепартаменту, що були ним заплановані на 50-ті роки.

У 1994 році Роберта Флаерті зіграв Чарльз Денс в канадському драматичному фільмі «Каблонак».

«Каблонак» розповідає про створення фільму 1922 року «Нанук з Півночі», про інука по імені Нанук і його родину в канадській Арктиці.

